

Meteorlar ve diğer şeyler

Kerem Ozan Bayraktar, PG Art Gallery'deki yeni sergisi "Et Cetera"da yine bilgisayar ortamında oluşturulan görüntülerle doğaya ve insan-dışına bakıyor. Fakat bu sefer, doğa penceresini daha da genişleterek, tabiri caizse, kozmosa yönelik bir bakış sunuyor.

AHMET ERGENÇ
ahmt.ergenc@gmail.com

Kerem Ozan Bayraktar işlerinde garip bir karışım sunuyor. Bilgisayarda yaptığı çizimler ve oluşturduğu görüntülerle doğayı ve 'insani-alanın-dışında-olan görüntüleri' betimliyor. Bilgisayar ortamı belki de insan müdahalesinin en üst düzeye çıktığı ve 'yapay'lığın (yapay zekaya varana dek) tam anlamıyla sergilendiği bir yer ve Bayraktar bu alanı, tam tersi bir araştırma yapmak için kullanıyor; insani müdahalenin bittiği, insanın merkez olmaktan çıktığı, yani 'insan-merkezci' olmayan bir dünyada seyreden görüntüleri ve halleri hatırlatmak. Bayraktar, bir önceki kişisel sergisi "Sirk"te tam bunu yapmıştı: Mekanik çağrışımlı daireler içinde koşan hayvanlar kaybolan doğaya çağrı ve ağıt gibiydi. O çemberlerden kaçan bazı hayvanlar da insandışı bir özgürlük ihtimalini çağırıyordu. Yapay bir ışıkla parlayan bir atın önünde duran plastik çağrışımlı ördeklerse hem bir doğa güzellemesi gibi duruyor hem de tuhaflık ya da favori ifadeyle söyleyelim, 'tekinsizlik' hissi yaratıyordu. Öteki alan, insan ötesi bir alanın yarattığı 'tekinsizlik' hissi. Bu garip doğa manzaralarına, daireler çizen uçakların ve çimento kamyonlarının eşlik etmesi de doğa ve uygarlığı (doğa aleyhine) iç içe geçiren zamane 'insan-merkezçiliğine' bir eleştiri niteliğindedir.

Kerem Ozan Bayraktar, "Cenaze Alayı", 120x68cm, arşivsel pigment baskı, 2015

Yabancılaştırıcı bir estetik

Kerem Ozan Bayraktar Pg Art Gallery'deki yeni sergisi "Et Cetera"da da aşağı yukarı benzer bir hattı takip ederek, yine bilgisayar ortamında oluşturulan görüntülerle doğaya ve insandışına bakıyor. Fakat bu sefer, doğa penceresini daha da genişleterek, tabiri caizse, kozmosa yönelik bir bakış sunuyor. Serginin önemli bir kısmını 'meteorlar' oluşturuyor. Uzak içinde salınan ve ufuksuzluklarıyla tuhaf, aslında 'yüce' bir his yaratan meteor görüntüleri insan-merkezci bakışı kırıp, insana başka bir bütünün parçası olduğunu hatırlatabiliyor. Son dönemlerin çağdaş sanatında kültürel ve politik referansların (buraya, bu ülkeye, bu ülkenin geçmişine veya geleceğine

dair 'lokal' referansların) baskın motif olduğunu düşünürsek, bu sergi farklı bir şey yapıyor: Kendine özerk bir alan yaratarak ve biraz da kültürel göndermeler çemberini atlayarak, daha temel bir uygarlık/doğa/insan sorgulamasına giriyor.

Tabii ki bu makro perspektiften çıkıp, daha mikro yerlere ulaşmak da mümkün. Sergide bir 'mülteci gemisi'ni andıran geminin üzerinde sergilenen meteor taşları buna bir örnek mesela. Dünyada 'mülteci' meselesi gittikçe daha kilit bir mesele haline geliyor ve aslında bütün 'insani' söylemleri sına ma tahtası gibi iş görüyor. Sergide bu kadar somut ve acilietli bir mevzunun daha 'kozmetik' bir yerden ifade edilme-

si de takdire şayan zira denizde küçük bir teknede kaybolan mülteci görüntüleri artık zihnimize bir nümayiş, hezeyan ya da çalkantı yaratmıyor. Görüntüleri aşırı maruz kalmanın yarattığı bir hissizleşme söz konusu. Sergideki fantastik ve tuhaf tasvirler de bu alışkanlığa dayalı hissizliği kırmaya yarıyor. Serginin benimsediği görsel (ve politik) stratejinin de biraz 'yabancılaştırma'ya ve hissizleşmeyi kırmaya dayalı olduğu söylenebilir. Bu yabancılaştırıcı estetiğin bir örneğini şehir merkezini istila eden klonlanmış köpeklerin gösterildiği mizansende bulmak mümkün. Kısmen felaket filmlerini ya da distopyaları andıran bu sahnede uygar şehir merkezi kontrol dışı

güçlerin (bu örnekte köpeklerin ama bunlar uzaylılar ya da zombiler de olabilir) etkisi altında başka bir anlama bürünüyor ve yabancılaştırma efekti şehri, merkezi, doğayı, insanı yeniden düşünmeyi gerektiriyor.

'Ve diğerleri'

Serginin ismine gelince. Türkçeye genelde 'vesaire' diye çevrilen 'et cetera'nın burada 've diğerleri' anlamında kullanılmış olması olası. Zira sergi 've benzerleri'ni, diğer yakayı gösterme derdinde. Şimdi ve buraya değil, biraz başka bir aleme işaret ediyor. Olasılıklar ve tuhaf kurguların açığa çıktığı bu fantastik alemin fotorealit bir yanılsama içinde sunulması da,

gerçek ve kurgu ayrımını bulanıklaştırıp başka türlü bir estetiğin, sorgulama alanının kapısını arıyor. Olası sorgulama kanalları bir yana, sergi, yarattığı özerk estetikte ayrı bir 'deneyim' vesilesi olarak ziyaret edilmeyi hak ediyor. Meteor yağmurunu izlemeyi sevenler, meteorlarla burun buruna gelmenin tuhaf deneyimini yaşayabilirler, mesela. Sergi mekanını bir ev içi düşünürsek, evin içine yağın meteorlar insana kendini 'uzaylı' gibi hissettirebilir; hem bir yabancılaşma (kendini sorgulama) hem de kozmos denilen şeyle kaynaşma (kendini bırakma) ihtimali yaratan bir deneyim bu. Tecrübe etmeye değer. Sergi 5 Eylül-3 Ekim tarihleri arasında izlenebilir.